

Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2022–2025

Ympäristö- ja lupalautakunta

15.2.2022

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto.....	3
Toiminta-alue ja ympäristöolot.....	4
Uusikaupunki	4
Vehmaa	5
Taivassalo	5
Kustavi.....	5
Lainsäädännöllinen tausta.....	6
Valvonnan järjestäminen	6
Valvonnan tavoitteet.....	6
Riskinarviointi ja valvontaluokat.....	7
Valvontaohjelman laatiminen	8
Valvontasuunnitelman päivittäminen	8
Valvonnan maksullisuus	9
Valvonta	9
Valvontaohjelman mukainen säännöllinen valvonta	9
Ympäristölupavelvolliset, ilmoitusmenettely ja rekisteröitävät toiminnot.....	9
Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	10
Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitusvelvolliset toiminnot.....	11
Ympäristönsuojelumääräysten valvonta	12
Haitankärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat.....	12
Jätelain valvonta	12
Vesilain valvonta	13
Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta.....	13
Vesiliikennelain ja maastoliikennelain valvonta	14
Vesihuoltolain valvonta	14
Maa-ainelain valvonta	14
Luonnonsuojelulain valvonta.....	15
Käytettävissä olevat valvonnan voimavarat ja keinot.....	15
Delegoinnit	15
Viranomaisten välinen yhteistyö valvonnassa.....	15
Tietojärjestelmät.....	16

JOHDANTO

Vuonna 2014 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain (527/2014) myötä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tuli lakisääteinen velvollisuus laatia valvontasuunnitelma.

Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten valvontaa. Halutessaan ympäristönsuojeluviranomainen voi koota myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan.

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkastettava säännöllisesti.

Valvontasuunnitelman lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontaohjelma ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmaan kootaan tiedot valvottavista kohteista ja määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella laitoskohtaiset määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet.

Tähän Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristölupalaitosten, ilmoitusmenettely- ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristön pilaantumisriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Valvontasuunnitelma on alun perin laadittu vuonna 2014 ja sitä on päivitetty vuosina 2016 ja 2018. Suunnitelmaan on mm. päivitetty lainsäädännön muutoksia ja lisätty ympäristönsuojeluviranomaiselle tulleet uudet tehtävät.

TOIMINTA-ALUE JA YMPÄRISTÖOLOT

Toiminta-alueeseen kuuluvat Uudenkaupungin kaupunki, Vehmaan kunta, Taivassalon kunta ja Kustavin kunta sijaitsevat Varsinais-Suomen maakunnassa Vakka-Suomen seutukunnassa

UUSIKAUPUNKI

Kaupungin maapinta-ala on 503 km² ja vesipinta-ala 1430 km². Kesäasuntoja Uudenkaupungin alueella on noin 3900.

Uusikaupunki on luonnoltaan monimuotoista rannikkoa. Pohjoisimman ja eteläisimmän pisteen etäisyys on 55 km. Etelässä metsät ovat tammi- ja pohjoisessa havumetsävaltaisia. Uudenkaupungin alueella voi siirtyä karusta ulkosaaristosta sisäsaariston ja rannikon kautta maaseudulle.

Vuonna 2011 Uudenkaupungin ulkosaaristoon perustettiin Selkämeren kansallispuisto. Uudenkaupungin ja Kustavin edustalla saaristovyöhykkeet ovat Selkämeren laajimpia. Saaristo koostuu etupäässä pienistä saarista ja luodoista, jotka tarjoavat linnuille niin pesimäalueita kuin muuton aikaisia levähdysalueitakin. Uudenkaupungin edustalla lähimpiä Selkämeren kansallispuistoon kuuluvia alueita löytyy Putsaaresta ja Isosta Harmaakarista sekä niiden takaisista luodoista.

Uudenkaupungin alueella on 67 järveä, joista suurin on entinen merenlahti, Ahmasvesi Lokalahdella. Kaupungissa virtaa Sirppujoki, joka laskee Uudenkaupungin makeavesialtaaseen. Allas rakennettiin vuonna 1965, kun Velhoveden ja Ruotsinveden lahdet padottiin merestä. Altaan pinta-ala on noin 40 km² ja kaupunki sekä osa Vakka-Suomesta saa talousvetensä siitä. Pohjavesialueita on kaksi, pistemäinen Kalannin 1-luokan pohjavesialue ja Elkkyisten vedenhankintaan soveltuva 2-luokan pohjavesialue (1,19 km²), jolla ei ole pohjaveden ottamoa.

Tärkein toimiala Uudessakaupungissa on teollisuus. Suurimpia teollisuuslaitoksia ovat mm. Valmet Automotive Oy, Yara Oy, Vihannes-Laitila Oy ja Vahterus Oy.

Uudenkaupungin satama tarjoaa hyvät yhteydet niin teollisuuden vientiin kuin tuontiin, myös rautateitse kulkee teollisuuden raaka-aineita. Teollisuuden ja palvelujen lisäksi kalankasvatus ja maatalous ovat merkittäviä toimialoja Uudessakaupungissa.

VEHMAA

Vehmaan maapinta-ala on 189 km² ja vesipinta-ala 13 km². Aukkaita on vajaat 2300 ja kesäasuntoja 830 kpl. Vaikka Vehmaa sijaitsee aivan meren tuntumassa, on sen alueella rannikkoa suhteellisen vähän, muutama kilometri Mynälähdin rantaa. Tämän lisäksi kaksiahaarainen Vehmassalmi työntyy syvälle mantereeseen noin 12 km:n matkalla ja parhaimmillaan 500 metrin levyisenä. Järviä on Vehmaan puolelle ulottuvan Ahmasveden lisäksi 21 kpl, suurimmat näistä Vihtjärvi ja Maarjärvi. Puttanjoki saa alkunsa Vihtijärvestä ja laskee Mynälahteen.

Kunta tunnetaan punaisesta graniitista, jota on louhittu 1700 luvulta lähtien. Vehmaan keskus muodostui Uudenkaupungin radan valmistumisen (1924) seurauksena Vinkkilän aseman ympärille. Aikaisemmin keskuksia olivat Kirkonkylä ja Rautila. Maatalous on pitkälle erikoistunutta ja Vehmaalla on runsaasti sikataloutta.

TAIVASSALO

Taivassalo on lähes 200 saaren ja luodon saaristokunta, jossa on yli 300 km merenrantaa. Kunnan maapinta-ala on 140 km² ja vesipinta-ala 77 km². Aukkaita Taivassalossa on noin 1700 ja yli 2000 kesäasuntoa, joiden asukkaat nelinkertaistavat kunnan asukasluvun kesäisin. Järviä on kolme ja pohjavesialueita kaksi, Koivisto ja Kirkonkylä.

Taivassalo kuuluu Vakka-Suomen rapakivialueeseen ja sieltä on vuosikymmenten ajan louhittu punaista graniittia. Kiviteollisuuden lisäksi Taivassalon silakkapitäjässä on kalastus- ja kalanjalostustoimintaa, palvelutoimintaa sekä maa- ja metsätaloutta.

KUSTAVI

Kustavin kunnan kokonaispinta-ala on 770 km², josta maapinta-ala on 166 km². Kunnan vesipinta-ala on 604 km² ja rantaviivan pituus 908 km. Aukkaita on vajaat 1000 ja kesäasuntoja on 3100, joiden ansiosta kesäinen asukasluku on yli 10 000.

Kustavin saaristokunnalle on leimallista merellisyys, saaristomaisema ja -kulttuuri. Saaria ja luotoja on yli 2000. Kustavin suurimmat saaret ovat Kivimaa, Kaurissalo ja Vartsala. Järviä on 20 kpl, joista suurimmat ovat Sikaraumanpuhti ja Hilappajärvi.

Kustavissa on matkailu- ja palvelutoiminnan lisäksi kalanjalostustoimintaa.

LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN TAUSTA

Ympäristölupien noudattamisen valvonta on ympäristölupahakemusten ja ilmoitusten käsittelyn ohella yksi ympäristöviranomaisten keskeisistä ympäristönsuojelulain mukaisista tehtävistä.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä säännöllinen valvonta ja tehtävä valvontasuunnitelma ja tarkempi valvontaohjelma. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta, viimeistään 1.9.2017 mennessä. Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 5 luvussa säädetään tarkemmin valvonnasta ja seurannasta. Määräajoin tehdyin tarkastuksin voidaan arvioida voimassa olevien lupavaatimusten riittävyttä ja muutostarvetta sekä tarkastella laitoksen aiheuttamia lyhyen ja pitkän aikavälin ympäristövaikutuksia ja -riskejä. Tarkastusten yhteydessä voidaan antaa toiminnanharjoittajalle myös lisää tietoa lainsäädännön sen hetkisistä vaatimuksista sekä toiminnan ympäristövaikutuksista.

Ympäristönsuojelun valvonta jakautuu ennakkovalvontaan ja jälkivalvontaan. Ennakkovalvontaan kuuluvat ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen lupa- ja ilmoitusmenettelyt. Jälkivalvontaan kuuluvat hakemusten ja ilmoitusten johdosta tehtyjen päätösten noudattamisen valvonta, normivalvonta (esim. ympäristönsuojelumääräysten valvonta) sekä haitasta kärsivien asianosaisten tekemien ilmoitusten selvittäminen. Ennakkovalvonta on järjestetty laki- ja asetustasolla ja sitä koskevat tarkat menettelysäännökset. Jälkivalvontatoimista on säädetty asianosaisten kärsimien haittojen tutkimisen osalta sekä niissä tapauksissa, että toiminnasta aiheutuu välitöntä vakavaa ympäristön pilaantumista.

VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

VALVONNAN TAVOITTEET

Valvontatehtävien toteutusta on kehitettävä, jotta ympäristönsuojelun viranhaltijoiden työt saadaan edelleen hoidettua tehtävien määrän kasvusta huolimatta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen erityistehtävistä on säädetty ympäristönsuojelu-, merenkulun ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, maastoliikenne-, vesiliikenne-, maa-aines- ja vesihuoltolaissa. Säännöksiä ympäristönsuojelun erityistehtävistä on lisäksi edellä

mainittujen lakien nojalla annetuissa asetuksissa sekä valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksissä. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmassa keskitytään ensisijaisesti ympäristölupavelvollisten toimintojen valvontatarkastusten suunnitelmalliseen järjestämiseen.

Ympäristöriskien minimoimiseksi ja ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi valvontaa on tarpeen ulottaa myös ei-luvanvaraisiin toimintoihin, jotka saattavat uhata vesistöjen, pohjaveden tai maaperän tilaa. Tällaisia ei-luvanvaraisia toimintoja ovat mm. auto- ja konekorjaamot, metalliteollisuus ja pienemmät eläinsuojat. Ei-luvanvaraisten toimintojen valvontaa voidaan toteuttaa resurssien puitteissa projektiluonteisesti vaihtuvin teemoin.

Luvanvaraisten ja muiden toimintojen valvontasuunnitelma helpottaa valvontaviranomaisen työtehtävien organisointia ja antaa valvontatyölle systemaattiset toimintamallit erilaisissa tilanteissa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen työhön kuuluu lupavalvonnan lisäksi ympäristönsuojelulainsäädännön yleinen laillisuusvalvonta sekä valvontatoimet ympäristövahinkotapauksissa.

RISKINARVIOINTI JA VALVONTALUOKAT

Valvontasuunnitelmassa ympäristöluvanvaraiset toiminnot jaetaan valvontaluokkiin, joiden avulla tehdään varsinainen valvonnan aikataulutettu ohjelma. Valvontaluokka eli laitoksen tarkastustiheys perustuu laitospohjaisesta valvonnasta aiemmin saatuihin kokemuksiin, yleiseen toimialakohtaiseen riskinarvointiin sekä käytettävissä oleviin voimavaroihin. Valvontaluokka määräytyy toiminnan sijaintipaikkaan liittyvien herkkyystekijöiden, terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien päästöjen todennäköisyyksien ja seurausten vakavuuden perusteella. Valvontaluokka määrittää valvottavan kohteen vähimmäistarkastustiheyden.

Valvontaluokat ovat:

Valvontaluokka 1: Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 1–2 vuodessa.

Valvontaluokka 2: Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 3–4 vuodessa.

Valvontaluokka 3: Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 5–7 vuodessa.

Mikäli toiminta sijoittuu pohjavesialueelle tai ranta-alueelle, sen läheisyydessä on häiriintyviä kohteita tai tarkastuksissa on todettu toistuvia lupamääräysten laiminlyöntejä

tai vuosiraportointi on jätetty tekemättä, voidaan kohteen valvontaluokkaa muuttaa, jos toiminnalla nähdään tarvetta tehostetulle valvonnalle.

Toiminnoilta, joiden ympäristöluvassa ei ole edellytetty vuosiraportointia, pyydetään projektimaisesti määräjain toimittamaan toimintaa koskevia tietoja.

VALVONTAOHJELMAN LAATIMINEN

Vuosittainen valvontaohjelma muodostuu taulukosta, jossa on esitetty tiedot lupa- ja ilmoitusmenettelyvelvollisista sekä rekisteröitävistä laitoksista. Taulukossa esitetään suunnitelma kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista. Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia.

Taulukon avulla voidaan pitää myös paremmin kirjaa laitoksen vuosiyhteenvetotietojen toimittamisesta tai viranomaisen edellyttämien muiden selvitysten toteuttamisesta asianmukaisesti.

Valvontaohjelman tekeminen on lakisääteinen velvoite, joten lautakunnan ei tarvitse tehdä siitä erillistä hyväksymispäätöstä. Valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman toteutumasta laaditaan vuosittain yhteenveto, joka viedään ympäristö- ja lupalautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtainen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana.

Valvontaohjelman myötä ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä tehostamaan valvontaa ja saattaa valvottavien kohteiden tiedot ajan tasalle.

VALVONTASUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN

Valvontasuunnitelma päivitetään vähintään neljän vuoden välein ympäristö- ja lupalautakunnan toimikauden alkupuolella, ellei esimerkiksi lainsäädännön muutosten vuoksi suunnitelmaa ole tarpeen päivittää jo aikaisemmin. Valvontasuunnitelman toteutumisesta laaditaan vuosittain lyhyt yhteenveto, jossa verrataan toteutunutta valvontaa suunniteltuun valvontaan. Toteutumista seurataan vuosittain ja siitä raportoidaan ympäristö- ja lupalautakunnalle.

Valvontasuunnitelman toiminnanharjoittajataulukkoa päivitetään aina muutosten yhteydessä.

VALVONNAN MAKSULLISUUS

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, rekisteröitävän sekä ilmoituksenvaraisen toiminnan määräaikaistarkastuksista peritään maksu Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti. Maksu peritään myös tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi. Maksullisuuden piiriin kuuluu myös mm. jätelain 124 § mukaisten toimintojen valvonta, maasto- ja vesiliikennelain mukaisten hakemusten käsittely ja YSL 156 d §:n mukainen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeaminen.

Muista kuin taksassa mainittujen toimintojen mukaisista tarkastuksista ei peritä maksua. Maksuttomaan valvontaan lukeutuu suurin osa ympäristönsuojeluviranomaiselle tulevista yhteydenotoista ja ilmoituksista.

VALVONTA

VALVONTAOHJELMAN MUKAINEN SÄÄNNÖLLINEN VALVONTA

Ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen säännöllinen valvonta koostuu vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastuksista ja määräaikaistarkastuksista kohteissa. Määräaikaistarkastukset toteutetaan tämän valvontasuunnitelman ja sen perusteella laaditun valvontaohjelman mukaisesti. Valvontaohjelmaa päivitetään vuosittain, kun siihen tulee uusia valvottavia kohteita ja lopettaneet kohteet poistetaan. Suunnitellut tarkastukset saattavat siten muuttua päivitysten yhteydessä.

YMPÄRISTÖLUPAVELVOLLISET, ILMOITUSMENETTELY JA REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNOT

Ympäristönsuojelulain mukaisia Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupavelvollisia, ilmoitusmenettely- tai rekisteröitäviä toimintoja on yhteensä 133 kappaletta. Lupavelvollisten, rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen jakautuminen toimialoittain valvontaluokkineen on esitetty taulukossa 1. Tarkempi luettelo kohteista ja niihin liittyvästä valvontatyöstä on erillisenä taulukkona ympäristönsuojelun tiedostoissa.

Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröidyt toiminnot	Uusikaupunki	Vehmaa	Taivassalo	Kustavi	Yhteensä	Valvontaluokka
Kivenlouhimot ja murskaamot	5	2	4	1	12	1
Jakeluasemat	12	3	4	3	22	2
Energiantuotanto	3				3	3
Eläinsuojat	24	29	7		60	3
Elintarvikkeiden valmistus	6			3	9	2
Jätteen ja energiaraaka-aineen käsittely ja varastointi	11		4	1	16	1
Metalliteollisuus	1				1	3
Ampumaradat / naapurussuhdelaki	5	2	1	2	10	3
Yhteensä	67	36	20	10	133	

Taulukko 1. Lupavelvollisten, rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen jakautuminen toimialoittain valvontaluokkineen, 1.1.2022 tilanne.

Valvontasuunnitelmaan eivät sisälly alueen suurimmat yritykset, suurimmat eläinsuojat eikä kalankasvatus, joiden ympäristölupa käsitellään Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Aluehallintoviraston luvittamien kohteiden ensisijainen valvontaviranomainen on Varsinais-Suomen ELY-keskus. ELY-keskuksen valvomia ympäristöluvan varaisia toimintoja on Uudessakaupungissa 21 kpl, Kustavissa 15 kpl, Taivassalossa 5 kpl ja Vehmaalla 9 kpl. Kunnan ympäristönsuojelun viranhaltija kutsutaan myös näiden lupakohteiden tarkastuksiin. ELY-keskuksen tarkastuksia on noin 5–10 kpl vuosittain. Tarkastuksille pyritään osallistumaan aina, kun se on mahdollista.

MUU YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAINEN VALVONTA

Muiden kuin lupavelvollisten yritysten ja kiinteistöjen valvonnassa pääpaino kohdistuu ympäristönsuojelulain, ympäristönsuojelumääräysten ja jätelain noudattamiseen. Valvontaa suoritetaan myös tulleiden yleisöilmoitusten perusteella.

Jätevesien käsittelystä määrätään ympäristönsuojelulain 16 luvussa ja ns. jätevesiasetuksessa (Vna talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 157/2017). Erytisen herkillä alueilla (pohjavesialueet ja 100 metrin vyöhyke vesistöistä ja merestä) jätevesijärjestelmien tuli täyttää asetuksen vaatimukset 31.10.2019 mennessä. Jätevesijärjestelmien valvontaa toteutetaan projektiluonteisesti. Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolella on arviolta tuhansia vakituisesti asuttuja ja vapaa-ajankiinteistöjä. Valvonta kohdennetaan

vesiensuojelullisesti kriittisimmille alueille, kuten pohjavesialueet, kuormitukselle herkkien vesistöjen ranta-alueet ja ranta-alueiden asutuskeskittymät. Valvontaa suoritetaan resurssien mukaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien käsittelyn yhteydessä rakennusvalvonnalle annetaan pyydettyä lausunto rakennushankkeeseen liittyvästä jätevesien käsittelysuunnitelmasta.

Pienten, ei-luvanvaraisten eläinsuojien valvonta liittyy enimmäkseen ns. nitraattiasetuksen (Vna eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014) valvontaan.

Uudenkaupungin, Vehmaan, Taivassalon ja Kustavin alueella on maaperän tilan tietojärjestelmässä 175 mahdollista pilaantunutta kohdetta. Pilaantuneisiin maa-alueisiin liittyvien kunnostustöiden yhteydessä valvontavastuuta sisältyy myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarvittaessa ohjeistetaan kunnostussuunnitelman tekemiseen ja ympäristönsuojelulain mukaiseen viranomaismenettelyyn.

YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAAN ILMOITUSVELVOLLISET TOIMINNOT

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvia ilmoitusvelvollisia toimintoja ovat ympäristönsuojelulain 118–120 §:n mukaiset tilanteet. Ilmoituksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset mm. toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, jätehuollosta sekä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta.

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitukset koskevat pääasiassa tilapäistä murskausta, louhintaa, rakentamista tai erilaisia ulkoilmatapahtumia. Ilmoituksen johdosta tehdään tarvittaessa tarkastus. Päätösten teko on delegoitu viranhaltijoille. Meluilmoituksissa on usein kyse lyhytaikaisista toimenpiteistä ja silloin valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajallisia

Koeluonteisesta lyhytaikaisesta toiminnasta, joka voi liittyä mm. jonkin polttoaineen tai puhdistustekniikan määräaikaiseen kokeiluun prosessissa tai esimerkiksi jonkin jättemateriaalin käyttöön, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 119 §). Ilmoituksesta tehdään aina päätös.

Poikkeuksellisesta tilanteesta kuten onnettomuudesta, toimintahäiriöstä tai muusta ennakoimattomasta tilanteesta, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne, on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 120 §). Kohde tarkastetaan aina ilmoituspäätöksen valmistelun yhteydessä.

YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VALVONTA

Ympäristönsuojelumääräyksillä ehkäistään ympäristön pilaantumista sekä vähennetään pilaantumisesta aiheutuvia haittoja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Määräyksiä on annettu mm. kemikaalien varastointiin, meluntorjuntaan ja jätevesien käsittelyyn liittyvissä asioissa.

Lisäksi käsitellään hakemuksia ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamiseen, mihin liittyvät päätökset on delegoitu viranhaltijoille. Yleisin aihe on käytöstä poistetun maanalaisen öljysäiliön maahan jättäminen.

HAITANKÄRSIJÄN ILMOITUKSESTA VIREILLE TULLEET VALVONTA-ASIAT

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esimerkiksi terveyshaittaa koskevissa asioissa.

Annettujen ohjeiden ja määräysten toteutuminen varmistetaan seurantatarkastuksilla.

JÄTELAIN VALVONTA

Jätelain (646/2011) yleiseen valvontaan kuuluvat roskaantumisen ja jätehuollon asianmukaisuuden valvonta, joka perustuu pääasiassa kuntalaisilmoituksiin. Tarvittaessa roskaajalle tai roskaantuneen kiinteistön omistajalle annetaan siivouskehoitus. Kiinteistöjen jätehuollon valvontaa tehdään lähinnä toimenpidepyyntöjen perusteella.

Jätelain 124 §:n mukaiset toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä (mm. autokorjaamot) tai harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista, keräystä, tai välittämistä, on tarkastettava määräajoin.

Jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten (Jätelaki 100 §).

VESILAIN VALVONTA

Vesilain (587/2011) mukaiseen valvontaan kuuluvat mm. vesistöjen rakentamiseen sekä pohja- ja pintaveden ottamiseen liittyvät tarkastukset sekä ojitusasiat. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee erimielisyydet, jotka aiheutuvat mm. ojan tekemisestä toisen maalle tai veden johtamisesta ojaan toisen maalla. Riita-asiat pyritään hoitamaan ensisijaisesti sovittelulla tai kehotuksin. Tarvittaessa asia valmistellaan ympäristö- ja lupalautakunnan päätettäväksi. Vesilain mukaista lupaa haetaan yli 500 m³:n ruoppaukselle Etelä-Suomen aluehallintovirastolta ja ilmoitukset pienimuotoisista ruoppauksista tehdään Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Vesirakentamista valvotaan tarpeen mukaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on vesilain mukaisessa päätöksenteossa ja valvonnassa päällekkäistä vastuuta ELY-keskuksen kanssa. Myös maankäyttö- ja rakennuslakia voidaan paikoitellen soveltaa tapauksiin.

MERENKULUN YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN VALVONTA

Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaan valvontaan kuuluvat huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmien hyväksyminen ja niiden merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Huvivenesatamat tarkastetaan rekisteröinnin yhteydessä ja tarvittaessa esim. muutosten yhteydessä. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta (669/2021) annettiin 29.6.2021. Muutoksen myötä myös pienemmille, yli 25 paikkaisille, huvivenesatamille tuli velvoite tehdä jätehuoltosuunnitelma.

VESILIIKENNELAIN JA MAASTOLIIKENNELAIN VALVONTA

Vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n mukaan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää luvat moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella tai merkityksellisiä ympäristöhaittoja aiheuttavan yksittäisen tapahtuman järjestämiseen.

Maastoliikennelain (1710/1995) 30 §:n mukaan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää luvat moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvien kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa tai yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja.

VESIHUOLTOLAIN VALVONTA

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesihuoltolain (119/2001) nojalla vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesijohto- ja viemäriverkostoon sekä käsittelee vapautushakemuksia. Vesihuoltolain mukaista kiinteistöjen verkostoihin liittämisen valvontaa toteutetaan yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa.

MAA-AINESLAIN VALVONTA

Maa-aineslain (555/1981) mukaan kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontaviranomaistehtävät siirtyivät lakimuutoksella ympäristönsuojeluviranomaiselle vuonna 2016. Suurin osa maa-aineslain mukaisesti luvitetuista toiminnoista vaatii myös ympäristöluvan. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskeva lupahakemus käsitellään yhdessä ja ratkaistaan samalla päätöksellä. Luvallisia valvottavia ottoalueita on 12 kpl, joista lähes kaikki ovat kiviaineslouhoksia tai tarvekivilouhimoita. Ottoalueet tarkastetaan vuosittain. Lupaa kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen ei tarvita, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Kotitarveotosta tulee ottajan ilmoittaa valvontaviranomaiselle silloin, kun on tarkoitus ottaa enemmän kuin 500 m³ maa-aineksia.

LUONNONSUOJELULAIN VALVONTA

Ympäristönsuojelun tehtävänä on luonnonsuojelulain (1096/1996) tarkoittama luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen kunnan alueella. Tehtäviin kuuluu myös yksityismaalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoituksesta tai lakkautuksesta päättäminen.

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT VALVONNAN

VOIMAVARAT JA KEINOT

Uudenkaupungin ympäristönsuojelupalvelut yksikössä työskentelevät ympäristönsuojelupäällikkö ja ympäristösihteeri. Kustavin, Taivassalon ja Vehmaan kunnat ostavat Uudenkaupungin kaupungilta ympäristönsuojelupalvelut ja ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Uudenkaupungin ympäristö- ja lupalautakunta. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että kahden henkilön käytettävissä olevista voimavaroista on mahdollista irrottaa suunnitelmalliseen valvontaan arviolta 0,2 henkilötyövuotta. Ns. projektiluontoiset teemavalvonnat ovat resursseista riippuvaisia ja siten prioriteettillistalla toissijaisia.

DELEGOINNIT

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi. Valvonnan käytännön järjestämisen vuoksi ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaa on delegoitu ympäristönsuojelupäällikölle ja ympäristösihteerille.

VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

VALVONNASSA

Ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tehdään valvontayhteistyötä osallistumalla ELY-keskuksen

valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Valvontayhteistyötä tehdään myös vesilain mukaisissa asioissa, pilaantuneiden maiden puhdistamisasioissa ja onnettomuustilanteissa.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa tehdään yhteistyötä valvonta-asioissa, joihin liittyy terveyshaittaa, mm. savuhaittaan ja talousveden laatuun liittyvissä asioissa. Terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään ympäristönsuojelulain 42 § mukaisesti lausunto ympäristölupahakemuksiin sekä mm. vesihuoltolain mukaisiin vapautushakemuksiin.

Rakennusvalvonnan kanssa tehdään yhteistyötä erilaisten valvonta-asioiden yhteydessä liittyen mm. epäsiisteihin kiinteistöihin ja haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmiin. Luvanvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan rakennuslupahakemuksiin annetaan pyydettyä ympäristönsuojelun kommentit tai lausunto. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojeluvaatimusten huomioiminen jo laitosta rakennettaessa ja se, että tarvittavat luvat on haettu.

Pelastuslaitos ottaa yhteyttä ympäristönsuojeluun onnettomuuksissa, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisvaaraa. Onnettomuustilanteissa harkitaan aina tapauskohtaisesti tarvittavat valvonta- ja jälkiseurantatoimenpiteet.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa tehdään valvontayhteistyötä osallistumalla mahdollisuuksien mukaan Tukesin valvomien laitosten tarkastuskäynneille.

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä tapauskohtaisesti sekä paikallisesti, että myös alueellisesti osallistumalla mm. yhteistyöpalavereihin. Ympäristön turmelemisesta ja muista ympäristönsuojelulain rikkomuksista tehdään tarvittaessa ilmoitus poliisille esitutkintaa varten.

TIETOJÄRJESTELMÄT

Asiakkaiden kanssa tehtävä tiedonvaihto hoituu enimmäkseen sähköpostin välityksellä. Hoidettavien asioiden ja tehdyn valvonnan kirjaaminen ja arkistointi hoidetaan niin, että asian hoitamisessa saatava tieto säilyy. Asianhallinnassa käytetään Dynasty -järjestelmää.

Ympäristönsuojelussa hyödynnetään Tekla Webmap -paikkatietojärjestelmää, maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmää KTJ-tietokantaa ja ympäristöhallinnon pilaantuneiden maiden rekisteriä.

Ympäristönsuojelun ympäristöluvallisista valvontakohteista ja niiden tiedoista pidetään yllä sähköisessä muodossa olevaa tiedostoa. Valtionhallinnon ylläpitämään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA) kirjataan ympäristölupapäätökset, rekisteröinti-ilmoitukset ja ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot. Valtionhallinnon ylläpitämään NOTTO-järjestelmään kirjataan maa-aineslupia koskevat keskeiset tiedot.